

Malwina Rolka

Bachiczne inspiracje,

czyli o recepcji elementów mitu dionizyjskiego w Nietzscheańskiej koncepcji życia

[résumé]

Nietzscheańska wizja rzeczywistości opiera się na kategorii życia, odniesionej przez niemieckiego filozofa do mitu dionizyjskiego. Starożytne bóstwo towarzyszy myślicielowi od początku jego drogi twórczej, wyznaczając płaszczyznę, po której porusza się Nietzsche w konstruowaniu swojej koncepcji świata. Dionizosa, którego już starożytni Grecy utożsamiali z fenomenem życia, odnajdujemy w pierwszej fazie twórczości Nietzschego, identyfikowanej ze szkicem *Światopogląd dionizyjski* oraz z książką *Narodziny tragedii*, gdzie pod imieniem boga ukrywa się jedność niepoznawalnego prabytu, realizująca swą istotę w wiecznym stawaniu się. W toku ewolucji Nietzscheańskich poglądów nastąpiło rozwinięcie i doprecyzowanie tego obrazu rzeczywistości, głównie poprzez wskazanie woli mocy jako podstawowego charakteru życia. Elementy mitu dionizyjskiego w refleksji niemieckiego myśliciela można odnaleźć poprzez analizę fundamentalnych rysów charakteryzujących greckie bóstwo i odniesienie ich do charakterystyk podstawowej kategorii ontologicznej, jaką operuje Nietzsche. Wśród analizowanych aspektów mitu powinny niewątpliwie znaleźć się następujące kategorie, określające naturę Dionizosa: szaleństwo, chaos, paradoksalność, postulat jedności i odradzania. Przedstawione poprzez metaforę w podaniach greckich służą one autorowi *Narodzin tragedii* jako podstawa do konstruowania kategorii filozoficznego opisu rzeczywistości. Nietzsche, nawiązując w swoim rozumieniu świata do mitu dionizyjskiego, stał się jednym z inicjatorów powstania nurtu filozofii życia, polemizującej z kształtującym się od czasów Kartezjusza paradygmatem schematyzującego i pojęciowego ujmowania rzeczywistości, który doprowadził do wytworzenia modelu kultury oderwanej od tego, co człowiekowi najbliższe. Dionizos jest w filozofii Nietzscheańskiej postulatem powtórnych narodzin istoty ludzkiej, przywracających jej naturalną więź ze światem życia, którego integralną część stanowi.